

Sport

Input ter voorbereiding Rondetafelgesprek "Misbruik in de sport" op maandag 12 maart 2018

*NOC*NSF 5 maart, 2018*

Ruim een jaar geleden (december 2016) heeft NOC*NSF, naar aanleiding van een aantal verontrustende misbruikswesties in binnen- en buitenland besloten om een uitgebreid onafhankelijk onderzoek te doen naar 'de aard en omvang van seksuele intimidatie en seksueel misbruik in de sport' en ook te laten onderzoeken of de wijze waarop de sportwereld omgaat met dit onderwerp wel adequaat is georganiseerd.

Inmiddels is de Onderzoekscommissie onder leiding van oud-minister mr. Klaas de Vries en medeleden drs. Clemence van Dorp (o.a. oud-staatssecretaris) en mr. Egbert Myjer (o.a. oud-rechter Europees Hof voor de Rechten van de mens in Straatsburg) klaar. De commissie heeft 42 aanbevelingen en conclusies neergelegd in hun rapport. Daaruit blijkt dat de georganiseerde sport een groot aantal initiatieven kan nemen om intimidatie en misbruik terug te dringen.

Of zoals de commissie het zelf formuleert in de rapportage: "het is dringend noodzakelijk om seksuele intimidatie en misbruik in de sport veel actiever tegen te gaan. De grote discrepantie tussen het aantal gevallen van seksuele intimidatie en misbruik, en het geringe aantal meldingen, en het magere effect daarvan, vraagt om een breed scala aan verbeteringen."

Laat duidelijk zijn dat NOC*NSF deze oproep oppakt. De gevolgen van seksueel misbruik en intimidatie zijn voor slachtoffers buitengewoon ingrijpend. Vaak hun hele leven lang. NOC*NSF, de aangesloten bonden en ook de ongeveer 25.000 verenigingen hebben de plicht om seksuele intimidatie en misbruik zoveel mogelijk terug te dringen.

Welke maatregelen moeten worden genomen om misbruik in de sport tegen te gaan en slachtoffers van verenigingen te helpen?

NOC*NSF neemt in beginsel alle conclusies en aanbevelingen van de Onderzoekscommissie over. Waar mogelijk worden aanbevelingen direct in acties omgezet. Voor de implementatie van de overige aanbevelingen wordt een plan van aanpak opgesteld. Dit plan van aanpak wordt ontwikkeld door een Taskforce bestaande uit NOC*NSF en sportbonden. Het plan van aanpak zal op 14 mei aan de Algemene Vergadering (AV) van NOC*NSF worden voorgelegd.

Acties die al zijn uitgevoerd of gestart

Vanuit het programma *Veilig Sportklimaat* is €160.000 vrijgemaakt voor de volgende extra investeringen gericht op het tegengaan van seksuele intimidatie en misbruik in de sport:

- Scholing van extra opleiders die training kunnen geven aan vertrouwenscontactpersonen. Doel hiervan is om meer vertrouwenscontactpersonen op verenigingen te krijgen.
- Ontwikkeling van e-learningmodule gericht op het herkennen, resp. voorkómen van seksuele intimidatie (SI) en misbruik. Deze module richt zich op sportbegeleiders die geen trainersopleiding hebben genoten.
- Organisatie van awarenessmeetings op clubs inclusief vervolgtrajecten.
- Uitwerking van voorstellen voor alle tuchtrechtelijke wijzigingen genoemd in het rapport de Vries (meldplicht, verjaringstermijn etc.). De ambitie is om deze in de AV van mei aan de leden voor te leggen.

1. NOC*NSF is met het *Instituut voor Sportrechtspraak* (ISR) overeengekomen dat alle tuchtrechtelijke uitspraken en schikkingen vanaf heden altijd (geanonimiseerd) openbaar worden gemaakt. Ook zal het ISR in haar subsidieaanvraag bij het Ministerie van VWS een voorziening aanvragen t.b.v. de proceskosten die samenhangen met het aanbrengen van een als aangiftewaardig beoordeelde zaak, zodat deze niet door de aanbrengrer hoeft te worden opgebracht. ISR zal in deze aanvraag tevens pleiten voor een ruimere financiële ondersteuning vanuit de overheid. NOC*NSF ondersteunt ISR met een jaarlijkse financiële bijdrage van 120.000 euro uit het bestedingsplan.
2. De omvorming van het Vertrouwenspunt Sport naar een centrum voor Veilige Sport is een omvangrijke operatie. Dit vergt een goed doordacht plan en goede afspraken met de huidige poule van vertrouwenspersonen, alsmede diverse externe stakeholders. NOC*NSF heeft een projectleider aangesteld om deze omvorming nog dit kalenderjaar gestalte te geven. NOC*NSF zal het bijbehorende werkplan eerst bespreken met de vertrouwenspersonen en de bij haar aangesloten sportbonden. Duidelijk is dat er een scheiding zal worden aangebracht tussen de verantwoordelijkheid van een vertrouwelijk advies van een vertrouwenspersoon aan de ene kant en de functie van meldpunt aan de andere kant. Zo worden onduidelijkheid en verkeerde verwachtingen tegengegaan. Daarnaast wordt bekeken of er voor de gehele breedte van de sport een casemanagementsysteem kan worden opgezet. Een dergelijk systeem zou kunnen bijdragen aan een betere registratie van meldingen, en een goede monitoring van het proces van opvolging van melding tot en met een uitspraak van tucht- of strafrecht. Hierover zou dan periodiek (bijv. jaarlijks of vaker) een rapportage kunnen worden opgeleverd.

Opstellen Plan van Aanpak

NOC*NSF spreekt hierover met tal van partijen waaronder OM, politie, Slachtofferhulp Nederland, Rutgers, Augeo, Scouting Nederland, Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), het Ministerie van VWS en Stichting de Stille Verboden. Naast de sportbonden in de Taskforce zullen de andere leden van NOC*NSF ook bijdragen aan de planvorming, o.a. via het ledenberaad. Tot slot zal er naast de VSG ook contact worden gelegd met het Nationaal Platform Zwembaden en NL actief om ook te zorgen dat de vele mensen die wekelijks zwemmen of fitnessen baat hebben bij de maatregelen die worden getroffen om seksueel misbruik en intimidatie in de sport tegen te gaan.

Het gaat te ver om alle aanbevelingen uit het rapport van commissie de Vries een voor een in dit paper te bespreken. Wel wil NOC*NSF op deze plaats benadrukken dat voor het welslagen van het preventieve beleid de implementatiekracht van sportverenigingen cruciaal is. Hoe zorgen we ervoor dat het preventief beleid op terrein van seksuele intimidatie en misbruik in de genen van sportverenigingen en andere sportaanbieders gaat zitten?

Het lokale niveau en de gemeentes vormen hierin een cruciale schakel. Gemeenten kunnen in samenwerking met sportbonden en NOC*NSF sportverenigingen en andere sportaanbieders ondersteunen door gezamenlijk te werken aan preventief beleid. Tegelijkertijd kunnen zij er ook voor zorgen dat sportverenigingen een stok achter de deur hebben om hier structureel mee aan de slag te gaan. Dit kan bij voorbeeld door middel van het koppelen van subsidievoorwaarden aan het gebruik maken van een VOG regeling (inclusief flankerend beleid) en het hebben of gebruik maken van een vertrouwenscontactpersoon. Op lokaal niveau zijn hier al diverse goede voorbeelden van die NOC*NSF op dit moment al meeneemt in haar ondersteuning van lokale politieke partijen in het kader van de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart.

Om er voor te zorgen dat de samenwerking met en tussen sportverenigingen wordt gestimuleerd is het van belang dat deze wordt aangejaagd. Dat is niet alleen van belang voor het tegengaan van seksuele intimidatie en misbruik, maar gaat op voor meer thema's op terrein van preventieve beleid zoals alcohol, roken, tegengaan overgewicht etc. NOC*NSF pleit er dan ook samen met de

VSG voor om deze brede aanjaagfunctie expliciet in het preventie- en sportakkoord op te nemen en hier middelen voor vrij te maken.

Hoe kan de overheid helpen?

De sport is in eerst instantie zelf aan zet om verbeteringen door te voeren in haar beleid en acties gericht op het tegengaan van seksuele intimidatie en misbruik. De afgelopen periode is echter duidelijk geworden dat seksuele intimidatie en misbruik een breed maatschappelijk vraagstuk vormt dat zich niet beperkt tot de sport. NOC*NSF ziet hierbij voor de overheid drie belangrijke rollen weggelegd:

Vergroten bespreekbaarheid

- Een campagne op TV en internet waarmee mensen worden opgeroepen misbruik en intimidatie te melden. In deze campagne is het goed om de aandacht te vestigen op verschillende sectoren in de maatschappij waar deze problematiek voorkomt.

Gerechtelijke procedures bij zedenmisdrijven sneller laten verlopen

- Een langere doorlooptijd van zedenmisdrijven is voor het slachtoffer zeer belastend. Ook voor een sportvereniging is het uit het oogpunt van wegnemen van onrust binnen de vereniging van belang dat zaken niet te lang lopen. Gezien bovenstaande is het van belang procedures bij zedenmisdrijven sneller te laten verlopen.

Specifieke maatregelen voor de sport

- Financiële steun voor de invoering van plan van aanpak voor het tegengaan van seksuele intimidatie en misbruik in de sport welke in mei in de AV van NOC*NSF wordt vastgesteld.
- Informatie vanuit gerechtelijke uitspraken over zedenmisdrijven delen met de sport t.b.v. een versnelde tuchtrechtelijke procedure, zodat personen op de registratielijst van ontuchtplegers in de sport kunnen worden geplaatst. NOC*NSF is in gesprek met OM en politie om de samenwerking bij de aanpak in de aanpak van ongewenst seksueel gedrag in en rondom de sport verder uit te werken. Informatiedeling vormt hierbij een onderwerp van gesprek.
- In samenspraak met OM onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om vaker een verbod om actief te zijn als trainer, coach of begeleider in de sport, op te leggen bij gerechtelijke uitspraken in zedenmisdrijven middels het opleggen van bepaalde bijzondere voorwaarden. Wanneer vastgesteld wordt dat de mogelijkheden beperkt zijn, of dat deze te weinig worden toegepast, zal NOC*NSF onderzoeken of een aanpassing in het huidige wetstelsel mogelijk is om er voor te zorgen dat bij gerechtelijke uitspraken bij zedenmisdrijven (vanaf een nog vast te stellen zwaarte) het verplicht wordt direct een verbod op te leggen in de sport actief te zijn als trainer, coach of begeleider. Hiermee wordt voorkomen dat na een zware strafzaak slachtoffers ook nog eens een gang naar het tuchtrecht moet maken om er voor zorg te dragen dat een dader niet meer actief kan zijn in de sport als trainer, coach of begeleider.
- Onderzoek of continue screening van vrijwilligers in de sport mogelijk is, zoals dit nu ook al in de kinderopvang plaats vindt. Bij continue screening wordt dagelijks gescreend of een bepaalde groep mensen strafrechtelijke feiten op hun naam hebben staan nadat de VOG is afgegeven. Wanneer dit mogelijk is, behoeft de sport steun bij de invoering van een dergelijk systeem.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

Emiel Krijt, adviseur Public Affairs NOC*NSF

emieli.krijt@nocnsf.nl

06-83706116